॥ जनमेजय उवाच ॥ श्रुत्वैतत् वचनं ब्रह्मन् व्यासेनोक्तं महात्मना । अश्वमेधं प्रति तदा किं भूयः प्रचकार ह ।
रत्नञ्च यन्मरुत्तेन निहितं वसुधातले । तदवाप कथञ्चेति तन्मे ब्रूहि द्विजोत्तम ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ श्रुत्वा द्वैपायनवचो धर्म्मराजो युधिष्ठिरः । भ्रातॄन् सर्व्वान् समानाय्य काले वचनमब्रवीत् ।
अर्ज्जुनं भीमसेनञ्च माद्रीपुत्रौ यमावपि । श्रुतं वो वचनं वीरा मोहदाद्यन्महात्मना ।
कुरूणां हितकामेन प्रोक्तं कृष्णेन धीमता । तपोवृद्धेन महता सुहृदां भूतिमिच्छता । १८७
गुरुणा धर्म्मशीलेन व्यासेनाद्भुतकर्म्मणा । भीष्मेण च महाप्राज्ञ गोविन्देन च धीमता ।
संस्मृत्य तदहं सम्यक् कर्त्तुमिच्छामि पाण्डवाः । आयत्याञ्च तदाले च सर्व्वेषां तद्धितो हितं ।
अनुबन्धे च कल्याणं यदाचो ब्रह्मवादिनः । इयं हि वसुधा सर्व्वा क्षीणरत्ना कुरूद्वह ।
तच्चाचष्ट तदा व्यासो मरुत्तस्य धनं नृपाः । यद्येतद्वो बहुमतं मन्यध्वं वा क्षमं यदि ।
तथा यथा ह धर्म्मेण कथं वा भीम मन्यसे । इत्युक्तवाक्ये नृपतौ तदा कुरुकुलोद्वह । १८८
भीमसेनो नृपश्रेष्ठं प्राञ्जलिर्व्वाक्यमब्रवीत् । रोचते मां महाबाहो यदिदं भाषितं त्वया ।
व्यासाख्यातस्य वित्तस्य समुपानयनं प्रति । यदि तत् प्राप्नुयामेह धनमाविक्षितं प्रभो ।
कृतमेव महाराज भवेदिति मतिर्म्मम । ते वयं प्रणिपातेन गिरीशस्य महात्मनः ।
तदानयाम भद्रन्ते समभ्यर्च्य कपर्द्दिनं । तद्वित्तं देवदेवेशं तस्यैवानुचरांश्च तान् ।
प्रसाद्यार्थमवाप्स्यामो नूनं वाग्बुद्धिकर्म्मभिः । रक्षन्ते ये च तद्द्रव्यं किन्नरा रौद्रदर्शनाः । १८५
ते च वश्या भविष्यन्ति प्रसन्ने वृषभध्वजे । श्रुत्वैवं वदतस्तस्य वाक्यं भीमस्य भारत ।
प्रीतो धर्म्मात्मजो राजा बभूवातीव भारत । अर्ज्जुनप्रमुखाश्चापि तथेत्येवाब्रुवन् वचः ।
कृत्वा तु पाण्डवाः सर्व्वे रत्नाहरणनिश्चयं । सेनामाज्ञापयामासुर्नचचेऽहनि च भुवे ।
ततो ययुः पाण्डुसुता ब्राह्मणान् स्वस्ति वाच्य च । अर्चयित्वा सुरश्रेष्ठं पूर्व्वमेव महेश्वरं ।
मोदकैः पायसैश्चाथ मांसपूपैस्तथैव च । आशास्य च महात्मानं प्रययुर्मुदिता भृशं । १८९
तेषां प्रयास्यतां तत्र मङ्गलानि शुभान्यथ । प्राहुः प्रहृष्टमनसो द्विजाग्र्या नागराश्च ते ।
ततः प्रदक्षिणीकृत्य शिरोभिः प्रणिपत्य च । ब्राह्मणानग्निसहितान् प्रययुः पाण्डुनन्दनाः ।
समनुज्ञाप्य राजानं पुत्रशोकसमाहतं । धृतराष्ट्रं सभार्य्यं वै पृथाञ्च पृथुलोचनां ।
मूले निक्षिप्य कौरव्यं युयुत्सुं धृतराष्ट्रजं । संपूज्यमानाः पौरैश्च ब्राह्मणैश्च मनीषिभिः ।
इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्व्वणि अनुगीतापर्व्वणि त्रिषष्टोऽध्यायः ॥ ६३ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततस्ते प्रययुर्हृष्टाः प्रहृष्टनरवाहनाः । रथघोषेण महता पूरयन्तो वसुन्धरां । १९५
संस्तूयमानाः स्तुतिभिः सूतमागधवन्दिभिः । स्वेन सैन्येन संवीता यथादित्याः स्वरश्मिभिः ।
पाण्डरेणातपत्रेण ध्रियमाणेन मूर्द्धनि । बभौ युधिष्ठिरस्तत्र पौर्णमास्यामिवोडुराट् ।
जयाशिषः प्रहृष्टानां नराणां पथि पाण्डवाः । प्रत्यगृह्णन्ययान्यायं यथावत् पुरुषर्षभः ।
तथैव सैनिका राजन् राजानमनुयान्ति ये । तेषां हलहलाशब्दो दिवं स्तब्ध्वा व्यतिष्ठत ।